

บทที่ 4

ผลการทดลอง

4.1 คุณภาพซาก (carcass quality)

4.1.1 น้ำหนักมีชีวิตขณะเข้ามา น้ำหนักซากอุ่น และเปอร์เซ็นต์ซาก (live weight, hot carcass weight and dressing percentage)

ผลของน้ำหนักมีชีวิตขณะเข้ามา และเปอร์เซ็นต์ซากของไก่ทั้งสามสายพันธุ์แสดงใน table 11 ซึ่งพบว่า ไก่ชีฟ้า และฟ้าหลวงมีน้ำหนักมีชีวิตเมื่อเข้ามา น้ำหนักซากอุ่นและเปอร์เซ็นต์ซากไม่แตกต่างกันทางสถิติ (1.08 vs 1.09 กิโลกรัม, 0.78 vs 0.82 กิโลกรัม และ 57.62 vs 57.54 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P>0.05$) และมีค่าต่ำกว่าไก่เบรสที่มีค่าเท่ากับ 1.92 กิโลกรัม 1.42 กิโลกรัม และ 65.29 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ($P<0.01$) เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศพบว่า ไก่เพศผู้มีน้ำหนักมีชีวิตเมื่อเข้ามา และน้ำหนักซากอุ่นสูงกว่าไก่เพศเมีย (1.58 vs 1.08 กิโลกรัม และ 1.17 vs 0.80 กิโลกรัม; $P<0.01$) แต่มีเปอร์เซ็นต์ซากต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (59.41 vs 60.96 เปอร์เซ็นต์; $P<0.01$) ปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศมีผลต่อน้ำหนักมีชีวิตเมื่อเข้ามา และน้ำหนักซากอุ่น โดยไก่เบรสเพศผู้มีค่าสูงกว่ากลุ่มอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (2.22 และ 1.64 กิโลกรัม ตามลำดับ; $P<0.01$) (figure 9 และ 10)

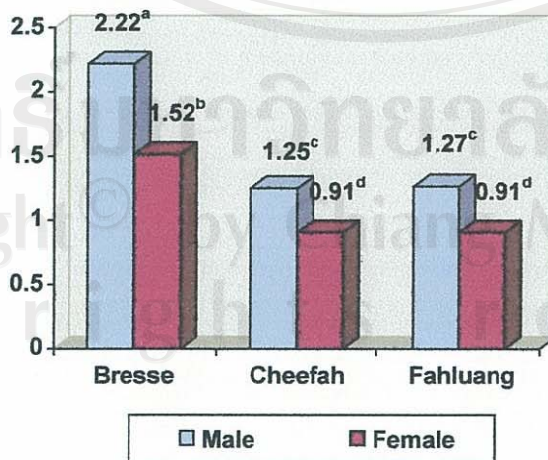

Figure 9 Live weight of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P<0.01$)

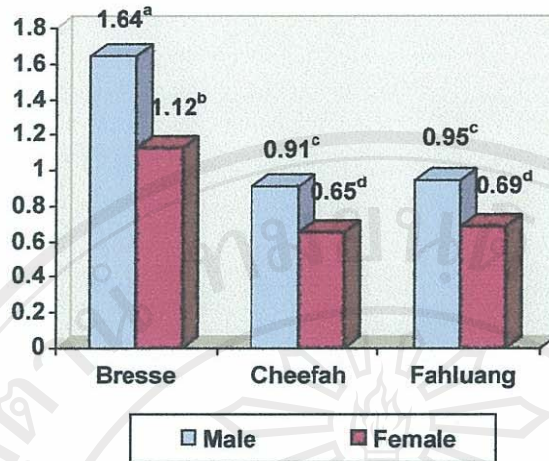

Figure 10 Hot carcass weight of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

4.1.2 เปอร์เซ็นต์อวัยวะภายนอกและภายใน (external and internal organs percentage)

4.1.2.1 เปอร์เซ็นต์อวัยวะภายนอก (external organs percentage)

อวัยวะภายนอกประกอบด้วย หัว (head) คอ (neck) แข้ง (shank) และเลือด (blood) ซึ่งเมื่อคิดน้ำหนักของอวัยวะภายนอกแต่ละส่วนเทียบเป็นร้อยละของน้ำหนักมีชีวิต (table 11) พบว่าไก่เบอร์สมิเปอร์เซ็นต์หัวและเปอร์เซ็นต์คอคต่ำกว่า ไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวง (2.80 vs 3.53 และ 3.54 เปอร์เซ็นต์, 5.17 vs 5.68 และ 5.70 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) โดยไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวงมีเปอร์เซ็นต์หัวและเปอร์เซ็นต์คอไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) ส่วนเปอร์เซ็นต์แข้ง พบว่าไก่เบอร์สมิค่าต่ำที่สุด (3.95 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) และไก่ฟ้าหลวงมีค่าสูงที่สุด (4.51 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) สำหรับเปอร์เซ็นต์ขน พบว่า ไก่เบอร์สมิเปอร์เซ็นต์ขนสูงกว่าไก่ชีฟ้าและไก่ฟ้าหลวง (6.70 vs 4.92 และ 4.69 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยจากสายพันธุ์ไม่มีผลทำให้เปอร์เซ็นต์เลือดของไก่ทั้งสามสายพันธุ์ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่ปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศมีผลต่อเปอร์เซ็นต์เลือด โดยพบว่าไก่เบอร์สเพศผู้และไก่ฟ้าหลวงเพศเมียมีเปอร์เซ็นต์เลือดต่ำกว่าไก่ชีฟ้าเพศเมีย และไก่ฟ้าหลวงเพศผู้ (3.61 และ 3.61 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.05$) แต่ไม่มีผลต่ออวัยวะส่วนอื่นๆ (figure 11)

เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศ พบว่า ปัจจัยจากเพศไม่มีผลทำให้เปอร์เซ็นต์หัว เปอร์เซ็นต์ขน และเปอร์เซ็นต์เลือดมีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์คอ และเปอร์เซ็นต์แข้ง โดยพบว่าไก่เพศผู้มีเปอร์เซ็นต์คอและเปอร์เซ็นต์แข้งสูงกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (5.76 vs 5.25 เปอร์เซ็นต์ และ 4.54 vs 3.92 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) (table 11)

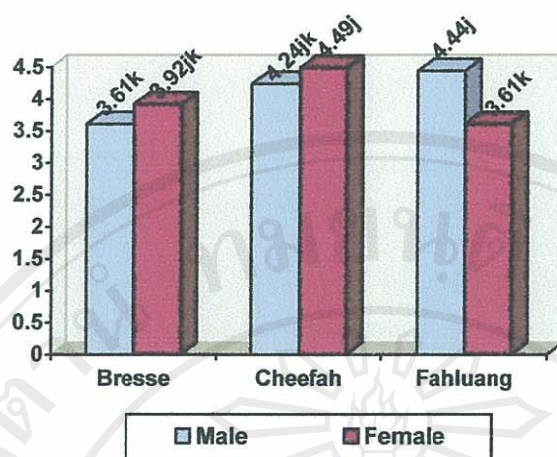

Figure 11 Blood percentage of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.05$)

4.1.2.2 เปอร์เซ็นต์อวัยวะภายใน (internal organs percentage)

เปอร์เซ็นต์อวัยวะภายใน ได้แก่ ตับ (liver) กึ้น (gizzard) หัวใจ (heart) ม้าม (spleen) และลำไส้ (intestine) เมื่อศึกษาน้ำหนักของอวัยวะภายในแต่ละส่วนเทียบเป็นร้อยละของน้ำหนักมีชีวิต (table 11) จากปัจจัยด้านสายพันธุ์ พบว่า เปอร์เซ็นต์ตับของไก่เบรสมีค่าต่ำกว่าไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวง (1.74 vs 1.96 และ 2.04 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) ส่วนเปอร์เซ็นต์กึ้น เปอร์เซ็นต์หัวใจ และเปอร์เซ็นต์ลำไส้ พบว่า ไก่เบรสและไก่ชีฟ้ามีเปอร์เซ็นต์กึ้น หัวใจ และลำไส้ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่มีค่าต่ำกว่าเมื่อเทียบกับไก่ฟ้าหลวง (3.04 และ 3.07 vs 3.45 เปอร์เซ็นต์, 0.43 และ 0.46 vs 0.57 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$ กับ 4.21 และ 4.25 vs 4.55 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.05$ ตามลำดับ) เปอร์เซ็นต์ม้ามมีค่าสูงที่สุดในไก่เบรส (0.22 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) แต่มีค่าไม่แตกต่างกันในไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวง (0.12 vs 0.14 เปอร์เซ็นต์; $P > 0.05$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศ พบว่า ปัจจัยจากเพศไม่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์ตับ และเปอร์เซ็นต์ม้าม ($P > 0.05$) แต่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์กึ้น เปอร์เซ็นต์หัวใจ และเปอร์เซ็นต์ลำไส้ โดยไก่เพศผู้มีเปอร์เซ็นต์กึ้นต่ำกว่า ($P < 0.01$) เปอร์เซ็นต์หัวใจสูงกว่า ($P < 0.01$) และเปอร์เซ็นต์ลำไส้ต่ำกว่า ($P < 0.05$) ไก่เพศเมีย อย่างไรก็ตามปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศไม่มีผลต่ออวัยวะภายในทุกส่วน ($P > 0.05$)

Table 11 Live weight, hotcarcass weight, dressing percentage, external and internal organ of Bresse, Cheefah and Fahluang chickens at 16 wks of age.

	Breed			Sex		SEM ^{2/}	P <		
	Br ^{1/}	Che ^{1/}	Fah ^{1/}	Male	Female		Breed	Sex	Inter ^{3/}
Live weight (kg.)	1.92 ^a	1.08 ^b	1.09 ^b	1.58 ^m	1.08 ⁿ	0.01	0.01	0.01	0.01
Hot carcass weight (kg.)	1.42 ^a	0.78 ^b	0.82 ^b	1.17 ^m	0.80 ⁿ	0.01	0.01	0.01	0.01
Dressing (%)	65.29 ^a	57.62 ^b	57.54 ^b	59.41 ⁿ	60.96 ^m	0.27	0.01	0.01	ns
External organ (%)									
Head	2.80 ^b	3.53 ^a	3.54 ^a	3.32	3.26	0.03	0.01	ns	ns
Neck	5.17 ^b	5.68 ^a	5.70 ^a	5.76 ^m	5.25 ⁿ	0.04	0.01	0.01	ns
Shank	3.95 ^c	4.24 ^b	4.51 ^a	4.54 ^m	3.92 ⁿ	0.03	0.01	0.01	ns
Feather	6.70 ^a	4.92 ^b	4.69 ^b	5.47	5.30	0.23	0.01	ns	ns
Blood	3.74	4.37	4.02	4.10	4.01	0.10	ns	ns	0.05
Internal organ (%)									
Liver	1.74 ^b	1.96 ^a	2.04 ^a	1.94	1.91	0.03	0.01	ns	ns
Gizzard	3.04 ^b	3.07 ^b	3.45 ^a	2.94 ⁿ	3.47 ^m	0.04	0.01	0.01	ns
Heart	0.43 ^b	0.46 ^b	0.57 ^a	0.52 ^m	0.45 ⁿ	0.01	0.01	0.01	ns
Spleen	0.22 ^a	0.12 ^b	0.14 ^b	0.17	0.15	0.01	0.01	ns	ns
Intestine	4.21 ^k	4.25 ^k	4.55 ^j	4.23 ^y	4.47 ^x	0.05	0.05	0.05	ns

^{a,b,c} = Means within the same row with different superscripts differ significantly ($P < 0.01$) by breed effect.

^{j,k} = Means within the same row with different superscripts differ significantly ($P < 0.05$) by breed effect.

^{m,n} = Means within the same row with different superscripts differ significantly ($P < 0.01$) by sex effect.

^{x,y} = Means within the same row with different superscripts differ significantly ($P < 0.05$) by sex effect.

^{1/} = Bre = Bresse, Che = Cheefah, Fah = Fahluang chicken

^{2/} = Standard error of mean square.

^{3/} = Interaction between breed and sex.

4.1.3 เปอร์เซนต์ชิ้นส่วนตัดแต่ง (retail cuts percentage)

ชิ้นส่วนตัดแต่งที่พิจารณาประกอบด้วย 4 ชิ้นส่วนใหญ่ (4 portion cuts) ได้แก่ ออก (*P. major*) สะโพก (thigh) น่อง (drumstick) และสันใน (*P. minor*) ซึ่งจัดเป็นชิ้นส่วนที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณาทั้งแบบรวมกระดูก (International style cutting) และไม่รวมกระดูก (Thai style cutting) (table 12) เมื่อพิจารณาปัจจัยจากสายพันธุ์ พบว่า ไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวงมีเปอร์เซนต์ชิ้นส่วนตัดแต่งของกล้ามเนื้ออก (*P. major*) และกล้ามเนื้อสะโพกทั้งแบบไทยและแบบสากลไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) และมีค่าสูงกว่าเมื่อเทียบกับไก่เบรส ($P<0.01$) ส่วนเปอร์เซนต์น่อง พบว่า เปอร์เซนต์น่องตัดแต่งแบบไทยของไก่เบรสมีค่าต่ำกว่าไก่ฟ้าหลวง (11.15 vs 11.61 เปอร์เซนต์; $P<0.05$) แต่ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติเมื่อเทียบกับไก่ชีฟ้า (11.15 vs 11.51 เปอร์เซนต์; $P>0.05$) แต่เปอร์เซนต์น่องตัดแต่งแบบสากลของไก่เบรสมีค่าต่ำกว่าไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวง (17.60 vs 18.94 และ 18.86 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ; $P<0.01$) ซึ่งไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวงมีเปอร์เซนต์น่องตัดแต่งแบบสากล และแบบไทยไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) เปอร์เซนต์ปีกบนและปีกล่าง พบว่า ไก่เบรสมีเปอร์เซนต์ปีกบนและปีกล่างเท่ากับ 7.46 และ 6.99 เปอร์เซนต์ ซึ่งต่ำกว่า ($P<0.01$) ไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวงที่มีค่าเท่ากับ 8.38 และ 8.23, 8.52 และ 8.50 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ สำหรับเปอร์เซนต์เนื้อสันใน (*P. minor*) พบว่า ปัจจัยจากสายพันธุ์ไม่มีผลทำให้เปอร์เซนต์เนื้อสันในมีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) แต่เปอร์เซนต์โครง เปอร์เซนต์ชิ้นส่วนตัดแต่ง 4 ชิ้นใหญ่ ทั้งการตัดแต่งแบบไทยและแบบสากล เปอร์เซนต์เนื้อ และเปอร์เซนต์กระดูกของไก่เบรสต่ำกว่าไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.01$) โดยที่ไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวงมีเปอร์เซนต์โครง เปอร์เซนต์ชิ้นส่วนตัดแต่ง 4 ชิ้นใหญ่ ทั้งการตัดแต่งแบบไทยและแบบสากล เปอร์เซนต์เนื้อ และเปอร์เซนต์กระดูกไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) สำหรับอัตราส่วนของเนื้อต่อกระดูก พบว่า ไก่เบรสมีค่าสูงกว่าไก่ชีฟ้า และฟ้าหลวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (1.48 vs 1.13 และ 1.11; $P<0.01$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศ พบว่า ไก่เพศผู้มีเปอร์เซนต์ชิ้นส่วนตัดแต่งของกล้ามเนื้ออก (*P. major*) ทั้งแบบไทยและแบบสากลของต่ำกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (15.83 vs 17.30 เปอร์เซนต์ และ 18.63 vs 20.18 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ; $P<0.01$) แต่ไก่เพศผู้มีเปอร์เซนต์กล้ามเนื้อสะโพกและเปอร์เซนต์น่องทั้งแบบไทยและแบบสากลสูงกว่าไก่เพศเมีย ($P<0.01$) เปอร์เซนต์ปีกบนและปีกล่าง พบว่า ไก่เพศผู้มีเปอร์เซนต์ปีกบนและปีกล่างสูงกว่าไก่เพศเมีย (8.27 vs 7.96 เปอร์เซนต์ ($P<0.05$) และ 8.07 vs 7.72 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ ($P<0.01$)) เปอร์เซนต์เนื้อสันใน (*P. minor*) พบว่า ไก่เพศผู้มีเปอร์เซนต์สันในต่ำกว่าไก่เพศเมีย (5.28 vs 5.89 เปอร์เซนต์;

$P < 0.01$) สำหรับเปอร์เซ็นต์ชิ้นส่วนตัดแต่ง 4 ชิ้นใหญ่แบบไทย พบว่า ไก่เพศผู้มีค่าสูงกว่าไก่เพศเมีย (66.49 vs 64.57 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) ส่วนเปอร์เซ็นต์โครง เปอร์เซ็นต์ชิ้นส่วนตัดแต่ง 4 ชิ้นใหญ่แบบสากล เปอร์เซ็นต์เนื้อ เปอร์เซ็นต์กระดูก และเปอร์เซ็นต์เนื้อต่อกระดูก พบว่า ปังจี้จากเพศไม่มีผลทำให้มีความแตกต่างกันทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ปังจี้ร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศมีผลต่อเปอร์เซ็นต์องค์ประกอบแบบไทย โดยพบว่า ไก่เพศผู้ของทั้งสามสายพันธุ์มีค่าสูงกว่าไก่เพศเมีย ($P < 0.01$) (figure 12) โดยไม่มีผลต่อชิ้นส่วนตัดแต่งส่วนอื่นๆ (table 12)

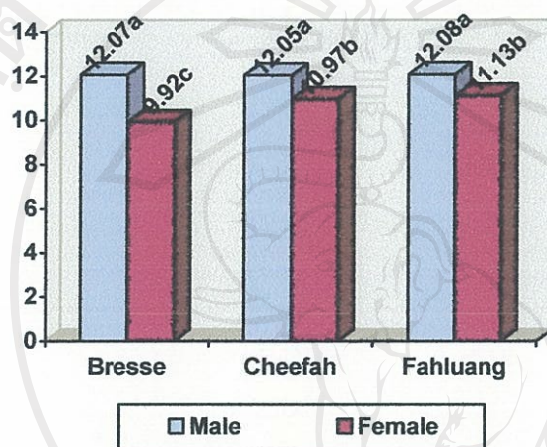

Figure 12 Drumstick in Thai style cutting of Bresse, Chefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

4.2 คุณภาพเนื้อ (meat quality)

4.2.1 ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH-value)

ค่า pH ของเนื้อไก่ทั้งสามสายพันธุ์ แสดงใน table 13 เมื่อพิจารณาปังจี้จากสายพันธุ์ พบว่า หลังฆ่า 45 นาที และ 24 ชั่วโมง ค่า pH ของเนื้อไก่เบรสมีค่าสูงกว่าไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (6.11 vs 5.90 และ 5.86; 6.01 vs 5.67 และ 5.64 ตามลำดับ; $P < 0.01$) โดยค่า pH ของเนื้อไก่ชีฟ้า และฟ้าหลวงหลังฆ่า ที่ 45 นาที และ 24 ชั่วโมงไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) และพบว่า ปังจี้จากเพศ และปังจี้ร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศไม่มีผลต่อค่า pH ของเนื้อไก่หลังฆ่า ทั้ง 45 นาที และ 24 ชั่วโมง ($P > 0.05$)

Table 12 Live weight, dressing and retail cut percentage of Bresse, Cheefah and Fahuang chicken at 16 wks of age.

	Breed			Sex		SEM ^{2/}	P <		
	Bre ^{1/}	Che ^{1/}	Fah ^{1/}	Male	Female		Breed	Sex	Inter ^{3/}
Live weight (kg.)	1.92 ^a	1.08 ^b	1.09 ^b	1.58 ^m	1.08 ^a	0.01	0.01	0.01	0.01
Dressing (%)	65.29 ^a	57.62 ^b	57.54 ^b	59.41 ⁿ	60.96 ^m	0.27	0.01	0.01	ns
<i>P. major</i>	15.34 ^b	17.42 ^a	16.82 ^a	15.83 ^b	17.30 ^m	0.14	0.01	0.01	ns
Std. ^{5/}	18.40 ^b	20.04 ^a	19.66 ^a	18.63 ^a	20.18 ^m	0.16	0.01	0.01	ns
Thigh	14.72 ^b	16.12 ^a	15.96 ^a	16.34 ^m	14.78 ^a	0.10	0.01	0.01	ns
Std. ^{5/}	20.61 ^b	23.12 ^a	22.80 ^a	23.13 ^m	21.12 ⁿ	0.15	0.01	0.01	ns
Drumstick	11.15 ^k	11.51 ^{jk}	11.61 ^j	12.07 ^m	10.71 ⁿ	0.08	0.05	0.01	0.05
Std. ^{5/}	17.60 ^b	18.94 ^a	18.86 ^a	19.45 ^m	17.38 ^a	0.02	0.01	0.01	ns
Wing	7.46 ^b	8.38 ^a	8.52 ^a	8.27 ^x	7.96 ^y	0.08	0.01	0.05	ns
Upper	6.99 ^b	8.23 ^a	8.50 ^a	8.07 ^m	7.72 ⁿ	0.05	0.01	0.01	ns
Lower	5.45	5.65	5.60	5.28 ⁿ	5.89 ^m	0.06	ns	0.01	ns
<i>P. minor</i>	27.49 ^b	30.60 ^a	31.32 ^a	29.92	29.68	0.20	0.01	ns	ns
Back	62.06 ^b	67.76 ^a	66.91 ^a	66.49 ^m	64.57 ⁿ	0.35	0.01	0.01	ns
4 portion 1 ^{6/}	46.66 ^b	50.70 ^a	49.99 ^a	49.52	48.67	0.28	0.01	ns	ns
4 portion 2 ^{7/}	41.47 ^b	43.68 ^a	43.05 ^a	42.83	42.62	0.23	0.01	ns	ns
meat	28.28 ^b	38.78 ^a	39.08 ^a	35.46	35.28	0.21	0.01	ns	ns
bone	1.48 ^a	1.13 ^b	1.11 ^b	1.24	1.24	0.01	0.01	ns	ns
Meat : bone ^{8/}									

^{a-c} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P < 0.01) by breed effect.

^{jk} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P < 0.05) by breed effect.

^{m,n} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P < 0.01) by sex effect.

^{x,y} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P < 0.05) by sex effect.

^{1/} = Bre = Bresse, Che = Cheefah, Fah = Fahuang chicken

^{2/} = Standard error of mean square.

^{3/} = Interaction between breed and sex.

^{4/} = Thai style cutting

^{5/} = International style cutting

^{6/} = 4 portion cuts 1 = Total percentage of International style cutting from breast, thigh, drumstick and *P. minor* with bone and skin

^{7/} = 4 portion cuts 2 = Total percentage of Thai style cutting from breast, thigh, drumstick and *P. minor* without bone and skin

^{8/} = Meat : bone = breast, *P. minor*, thigh and drumstick without bone; back and bone

Table 13 pH and conductivity value of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken at 16 wks of age.

	Breed			Sex			SEM ^{2/}			P <		
	Bre ^{1/}	Che ^{1/}	Fah ^{1/}	Male	Female		Breed	Sex	Inter ^{3/}		Sex	Inter ^{3/}
pH-value												
45 min p.m. ^{4/}	6.11 ^a	5.90 ^b	5.86 ^b	5.96	5.95	0.02	0.01	ns	ns	ns	ns	ns
24 hrs p.m. ^{4/}	6.01 ^a	5.67 ^b	5.64 ^b	5.78	5.74	0.01	0.01	ns	ns	ns	ns	ns
Conductivity												
45 min p.m. ^{4/}	4.91 ^a	3.08 ^b	3.40 ^b	3.72	3.76	0.14	0.01	ns	ns	ns	ns	ns
24 hrs p.m. ^{4/}	7.09 ^a	4.33 ^b	5.58 ^b	5.74	5.45	0.13	0.01	ns	ns	ns	ns	ns

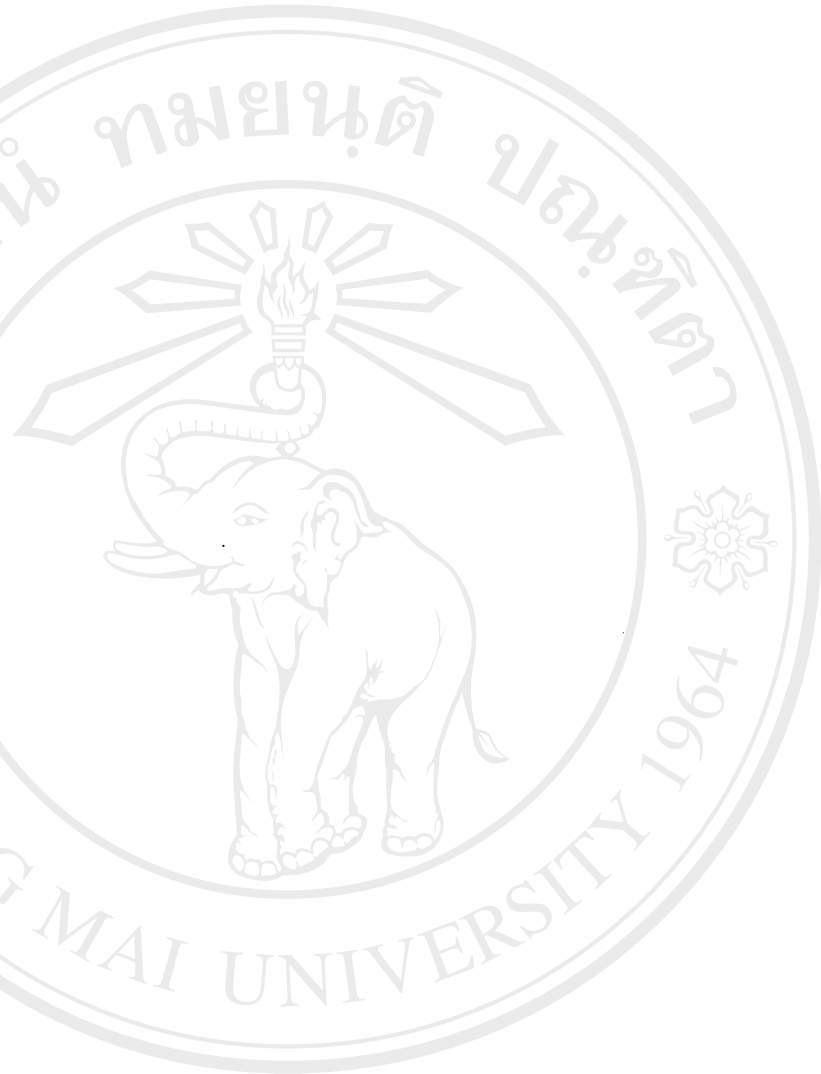
^{a,b,c} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.01) by breed effect.

^{1/} = Bre = Bresse, Che = Cheefah, Fah = Fahluang chicken.

^{2/} = Standard error of mean square.

^{3/} = Interaction between breed and sex.

^{4/} p.m. = post mortem.

สงวนลิขสิทธิ์โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
All rights reserved

4.2.2 ค่าการนำไฟฟ้า (conductivity value)

ส่วนค่าการนำไฟฟ้าของเนื้อ (table 13) เมื่อพิจารณาปัจจัยจากสายพันธุ์ พบว่า ไก่เบรส มีค่าการนำไฟฟ้าของเนื้อหลังฆ่า 45 นาที สูงกว่าไก่ซีฟ้าและฟ้าหลวง (4.91 vs 3.08 และ 3.40 ตามลำดับ; $P<0.01$) โดยที่ไก่ซีฟ้าและไก่ฟ้าหลวงมีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) ส่วนค่าการนำไฟฟ้าหลังฆ่า 24 ชั่วโมง พบว่า มีค่าสูงที่สุดในไก่เบรส (7.09; $P<0.01$) และต่ำที่สุดในไก่ซีฟ้า (4.33; $P<0.01$) และพบว่า ปัจจัยจากเพศ และปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศไม่มีผลต่อค่าการนำไฟฟ้าของเนื้อ ทั้ง 45 นาที และ 24 ชั่วโมงหลังฆ่า ($P>0.05$)

4.2.3 ค่าสีของเนื้อ และหนัง (meat and skin color)

เปรียบเทียบความแตกต่างสีของเนื้อและหนังด้วยเครื่อง Minolta Chromameter และประเมินผลออกมาเป็นค่าความสว่าง (lightness; L^*) ค่าความเป็นสีแดง (redness; a^*) และค่าความเป็นสีเหลือง (yellowness; b^*) ดังแสดงใน table 14 ผลการทดลอง พบว่า กล้ามเนื้ออกของไก่เบรส มีค่า L^* ไม่แตกต่างกันทางสถิติเมื่อเทียบกับไก่ซีฟ้า แต่มีค่าสูงกว่าเมื่อเทียบกับไก่ฟ้าหลวง (50.39 และ 49.90 vs 40.07 ตามลำดับ; $P<0.01$) ส่วนค่า L^* ของเนื้อสะโพก พบว่า เนื้อสะโพกของไก่เบรสมีค่า L^* ไม่แตกต่างกันทางสถิติเมื่อเทียบกับไก่ฟ้าหลวง แต่มีค่าสูงกว่าเมื่อเทียบกับไก่ซีฟ้า (49.20 และ 50.56 vs 38.47 ตามลำดับ; $P<0.01$) ในส่วนของค่า a^* พบว่า เนื้ออกของไก่ฟ้าหลวง มีค่า a^* สูงที่สุด ถัดมาคือไก่เบรส และไก่ซีฟ้าตามลำดับ (9.04 vs 7.45 vs 5.61; $P<0.01$) ส่วนเนื้อสะโพกนั้น พบว่า มีค่า a^* สูงที่สุดในไก่เบรส รองลงมาคือ ไก่ซีฟ้าและไก่ฟ้าหลวง ตามลำดับ (14.28 vs 9.38 vs 4.43; $P<0.01$) สำหรับค่า b^* พบว่า เนื้ออกและเนื้อสะโพกของไก่เบรสมีค่า b^* สูงที่สุด (5.89 และ 7.70 ตามลำดับ; $P<0.01$) โดยค่า b^* ของเนื้ออกไก่ซีฟ้าและไก่ฟ้าหลวงมีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ (3.32 vs 3.05) และค่า b^* ของเนื้อสะโพกของไก่ซีฟ้ามีค่าต่ำกว่าไก่ฟ้าหลวง อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (2.74 vs 4.53; $P<0.01$)

ค่า L^* ของหนังอกและหนังสะโพก พบว่า มีค่าสูงที่สุดในไก่เบรส (67.82 และ 68.57 ตามลำดับ; $P<0.01$) และต่ำที่สุดในไก่ฟ้าหลวง (43.45 และ 39.37 ตามลำดับ; $P<0.01$) ส่วนค่า a^* พบว่า มีค่าสูงที่สุดในหนังอกและสะโพกของไก่เบรส (8.38 และ 6.78; $P<0.01$) โดยค่า a^* ของหนังอกและสะโพกของไก่ซีฟ้า และฟ้าหลวงมีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) สำหรับค่า b^* นั้น พบว่า หนังอกและสะโพกของไก่เบรสมีค่า b^* สูงกว่าไก่ซีฟ้าและฟ้าหลวงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (14.22 vs -0.87 และ 0.57, 12.10 vs -0.27 และ -0.38 ตามลำดับ; $P<0.01$) โดยค่า b^* หนังอกและหนังสะโพกของไก่ซีฟ้าและไก่ฟ้าหลวงมีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ

เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศ พบว่า ปัจจัยจากเพศไม่มีผลต่อค่า L^* และ a^* ของเนื้ออก ($P>0.05$) ไก่เพศผู้มีค่า L^* เนื้อสะโพกต่ำกว่าไก่เพศเมีย (43.99 vs 47.47 ตามลำดับ; $P<0.05$) แต่มีค่า a^* สูงกว่า (9.09 vs 8.95 ตามลำดับ; $P<0.05$) ส่วนค่า b^* พบว่า ไก่เพศผู้มีค่า b^* ของทั้งกล้ามเนื้อเนื้ออกและสะโพกสูงกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (4.74 vs 3.28, 5.62 vs 4.08 ตามลำดับ; $P<0.01$) สำหรับค่า L^* , a^* และ b^* ของหนัง พบว่า ไก่เพศผู้มีค่า L^* หนังอกและสะโพกต่ำกว่าไก่เพศเมีย (50.49 vs 54.71, 49.80 vs 53.73 ตามลำดับ; $P<0.05$) แต่ไก่เพศผู้มีค่า b^* ทั้งหนังอกและสะโพกสูงกว่าไก่เพศเมีย (5.67 vs 3.60; $P<0.01$ และ 4.29 vs 3.34; $P<0.05$ ตามลำดับ) ส่วนค่า a^* ของหนังอกและสะโพกของไก่เพศผู้และเพศเมียไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$)

ปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศมีผลต่อค่า L^* ของเนื้ออกค่า b^* ของเนื้ออกและสะโพก ค่า L^* ของหนังอกและหนังสะโพก และค่า b^* ของหนังอกและหนังสะโพก (figure 13 - 19) ($P<0.01$) โดยพบว่าไก่ฟ้าหลวงทั้งเพศผู้และเพศเมียมีค่า L^* ของกล้ามเนื้อเนื้ออกไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) แต่ไก่ฟ้าหลวงเพศเมียมีค่าต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ (38.96; $P<0.01$) (figure 13) และไก่เบรสเพศผู้ มีค่า b^* ทั้งในกล้ามเนื้อเนื้ออกและสะโพกสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ (9.60 และ 12.28 ตามลำดับ; $P<0.01$) (figure 14 และ 15) ส่วนค่า L^* ของหนังอกและสะโพกพบว่า ไก่เบรสเพศเมียมีค่าสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ (73.73 และ 72.62 ตามลำดับ; $P<0.01$) (figure 16 และ 17) แต่ค่า b^* ของหนังอกและสะโพกของไก่เบรสมีค่าสูงที่สุด (17.54 และ 15.08 ตามลำดับ; $P<0.01$) (figure 18 และ 19)

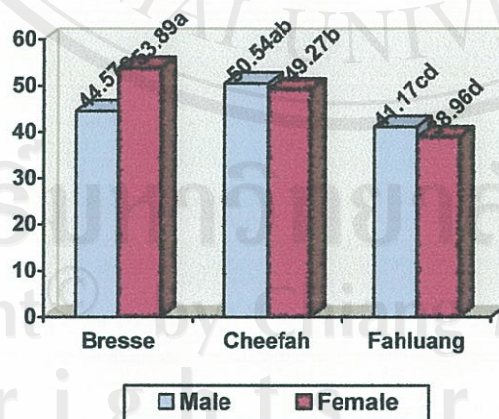

Figure 13 L^* value of breast meat of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P<0.01$)

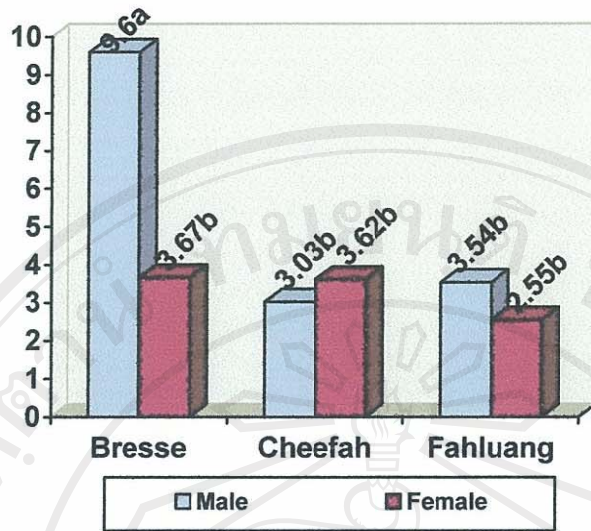

Figure 14 b* value of breast meat of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

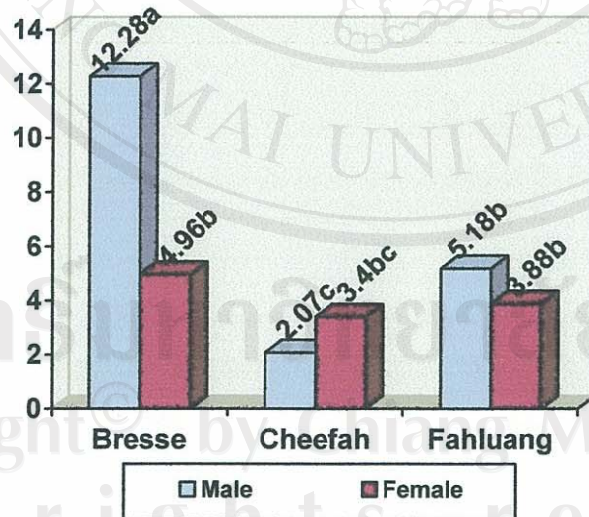

Figure 15 b* value of thigh meat of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

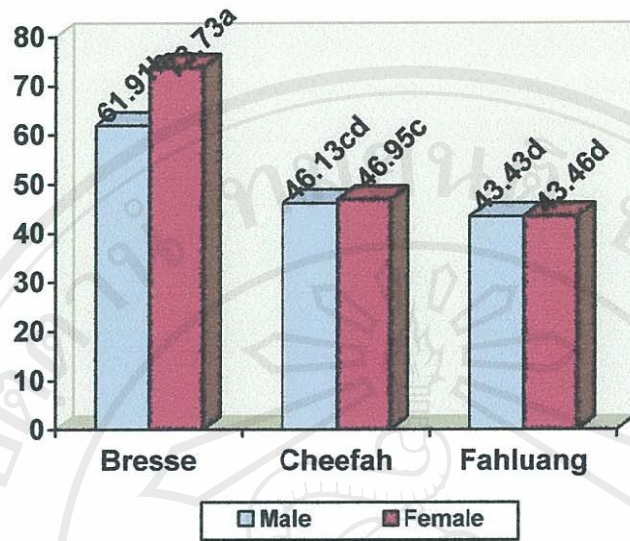

Figure 16 L* value of breast skin of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

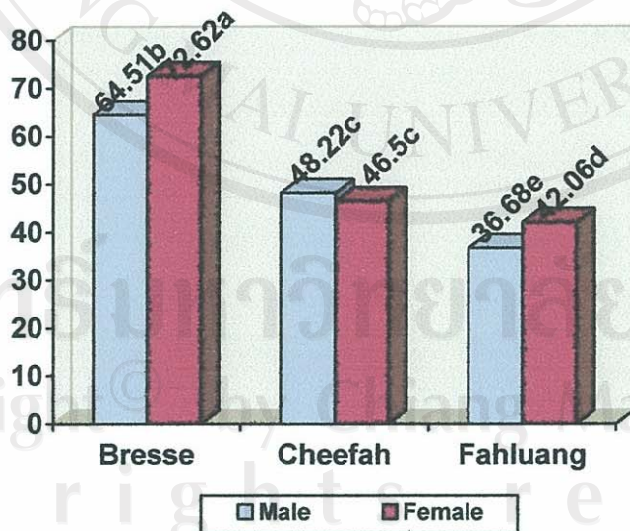

Figure 17 L* value of thigh skin of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

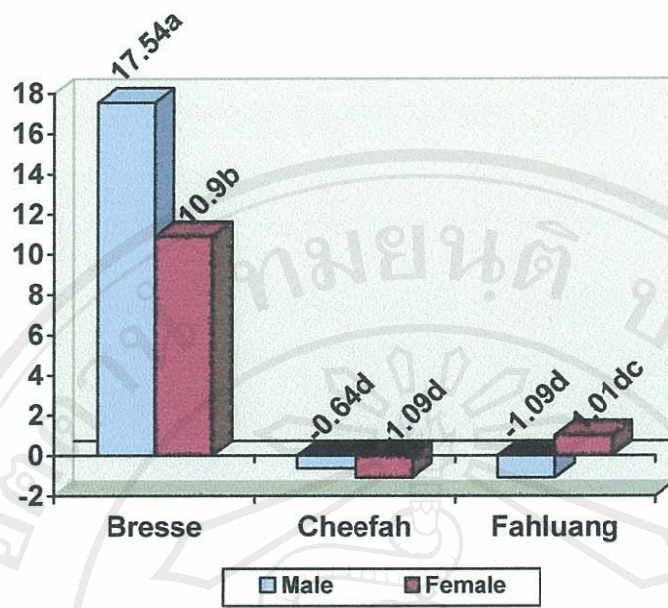

Figure 18 b* value of breast skin of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

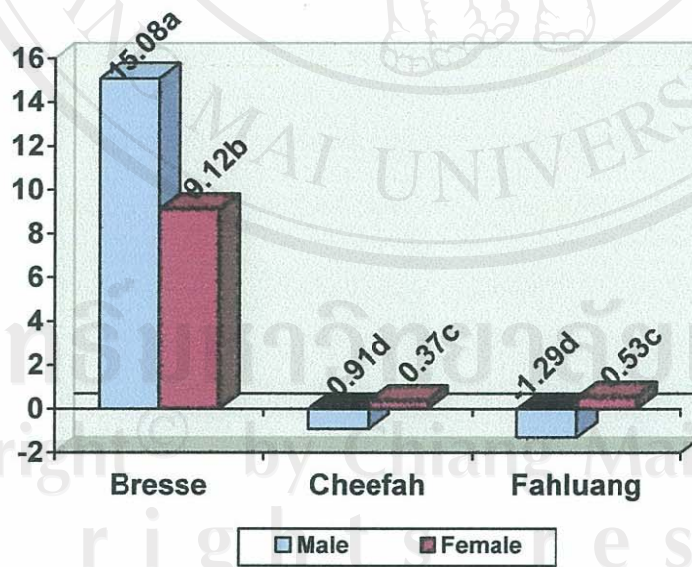

Figure 19 b* value of thigh skin of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

Table 14 Meat and skin color of breast and thigh muscle reserved from Bresse, Cheefah and Fahluang chicken at 16 wks of age.

Muscle	Breed					SEM ^{1/}	Sex		P <	
	Bresse	Cheefah	Fahluang	Male	Female		Breed	Sex	Inter ^{2/}	
Meat color	L*	50.39 ^a	49.90 ^a	40.07 ^b	45.56	47.37	0.48	0.01	ns	0.01
	a*	49.20 ^a	38.47 ^b	50.56 ^a	43.99 ^y	47.47 ^x	0.63	0.01	0.05	ns
	b*	7.45 ^b	5.61 ^c	9.04 ^a	7.14	7.56	0.28	0.01	ns	ns
		14.28 ^a	9.38 ^b	4.43 ^c	9.09 ^x	8.95 ^y	0.18	0.01	0.05	ns
		5.89 ^a	3.32 ^b	3.05 ^b	4.74 ^m	3.28 ⁿ	0.22	0.01	0.01	0.01
		7.70 ^a	2.74 ^c	4.53 ^b	5.62 ^m	4.08 ⁿ	0.23	0.01	0.01	0.01
Skin color	L*	67.82 ^a	46.54 ^b	43.45 ^b	50.49 ⁿ	54.71 ^m	0.41	0.01	0.01	0.01
	a*	68.57 ^a	47.36 ^b	39.37 ^c	49.80 ⁿ	53.73 ^m	0.43	0.01	0.01	0.01
	b*	8.38 ^a	4.45 ^b	4.97 ^b	6.20	5.66	0.30	0.01	ns	ns
		6.78 ^a	4.42 ^b	4.40 ^b	5.22	5.18	0.11	0.01	ns	ns
		14.22 ^a	-0.87 ^b	0.57 ^b	5.67 ^m	3.60 ⁿ	0.21	0.01	0.01	0.01
		12.10 ^a	-0.27 ^b	-0.38 ^b	4.29 ^x	3.34 ^y	0.18	0.01	0.05	0.01

^{a,b,c} = Means within the same row with different superscripts differ significantly ($P < 0.01$) by breed effect.

^{x,y} = Means within the same row with different superscripts differ significantly ($P < 0.01$) by sex effect.

^{1/} = Standard error of mean square.

^{2/} = Interaction between breed and sex.

L* = Lightness; white=100, black=0, a*=redness; green=-80, red=100, b*=yellowness; blue=-50, yellow=70

4.2.4 ความสามารถในการอุ้มน้ำของเนื้อ (water holding capacity)

ความสามารถในการอุ้มน้ำของเนื้อ แสดงใน table 15 ซึ่งการทดลองนี้ได้ทำการศึกษาถึงค่าการสูญเสียน้ำในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ค่าการสูญเสียน้ำขณะเก็บ (drip loss) ค่าการสูญเสียน้ำขณะทำละลาย (thawing loss) ค่าการสูญเสียน้ำขณะประกอบอาหารโดยการต้ม (boiling loss) ค่าการสูญเสียน้ำขณะย่าง (grilling loss) และค่าการสูญเสียน้ำโดยรวม (total loss) ซึ่งถ้าค่าต่าง ๆ ข้างต้นมีค่าสูงแสดงว่าเนื้อมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำมีผลทำให้เนื้อแห้ง แข็ง และเหนียว เมื่อพิจารณาปัจจัยจากสายพันธุ์ พบว่า ไก่เบรสมีค่าการสูญเสียน้ำขณะเก็บของทั้งเนื้ออกและเนื้อสะโพกต่ำกว่าไก่ชีฟ้าและไก่ฟ้าหลวง (3.44 vs 6.49 และ 5.38 เปอร์เซ็นต์, 2.64 vs 4.68 และ 5.30 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) โดยที่ค่าการสูญเสียน้ำขณะเก็บของไก่ชีฟ้าและฟ้าหลวงมีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) ค่าการสูญเสียน้ำขณะทำละลายของกล้ามเนื้ออกของไก่เบรส ไก่ชีฟ้า และไก่ฟ้าหลวงไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) ส่วนค่าการสูญเสียน้ำขณะทำละลายของเนื้อสะโพก พบว่า ไก่เบรส มีค่าการสูญเสียน้ำขณะทำละลายของเนื้อสะโพกต่ำกว่าไก่ชีฟ้า ($P < 0.05$) แต่ไม่แตกต่างกันทางสถิติเมื่อเทียบกับไก่ฟ้าหลวง ($P > 0.05$) ค่าการสูญเสียน้ำขณะต้ม พบว่า กล้ามเนื้อสะโพกของไก่เบรส และไก่ฟ้าหลวงมีค่าการสูญเสียสูงกว่าไก่ชีฟ้า (25.46 และ 27.88 vs 19.67 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) ค่าการสูญเสียน้ำขณะย่าง พบว่า เนื้ออกของไก่เบรสมีค่าการสูญเสียน้ำขณะย่างสูงกว่าไก่ชีฟ้า และไก่ฟ้าหลวง (20.97 vs 15.93 และ 15.93 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) ส่วนเนื้อสะโพก พบว่า ไก่เบรสมีค่าการสูญเสียน้ำขณะย่างไม่แตกต่างกันกับไก่ชีฟ้า แต่มีค่าสูงกว่าไก่ฟ้าหลวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (26.24 และ 24.51 vs 20.65 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) ค่าการสูญเสียน้ำโดยรวม พบว่า ปัจจัยจากสายพันธุ์ ไม่มีผลทำให้ค่าการสูญเสียน้ำของกล้ามเนื้ออกแตกต่างกัน ยกเว้นกล้ามเนื้อสะโพกที่พบว่าไก่เบรสและไก่ชีฟ้ามีค่าไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) แต่มีค่าต่ำกว่าไก่ฟ้าหลวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) (table 15)

เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศ พบว่า ปัจจัยจากเพศไม่มีผลต่อค่าการสูญเสียน้ำขณะเก็บ ค่าการสูญเสียน้ำขณะต้ม และขณะย่างในกล้ามเนื้อสะโพก ($P > 0.05$) แต่มีผลต่อค่าการสูญเสียน้ำขณะทำละลาย และค่าการสูญเสียน้ำขณะย่าง ในกล้ามเนื้อสะอก ซึ่งพบว่า กล้ามเนื้ออกและสะโพกของไก่เพศผู้มีค่าการสูญเสียน้ำขณะทำละลายต่ำกว่าไก่เพศเมีย (4.38 vs 6.09 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.05$ และ 3.67 vs 5.50 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$ ตามลำดับ) รวมทั้งค่าการสูญเสียน้ำโดยรวมของกล้ามเนื้อสะโพก ($P < 0.01$) แต่เนื้ออกของไก่เพศผู้มีค่าการสูญเสียน้ำขณะย่างสูงกว่าไก่เพศเมีย (19.11 vs 16.11 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) (table 16) ส่วนปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศมีผลต่อค่าการสูญเสียน้ำขณะทำละลายของเนื้ออกและเนื้อสะโพก โดยพบว่า กล้ามเนื้ออกของไก่เบรสและไก่ฟ้าหลวง

เพศผู้มีการสูญเสียน้ำหนักขณะทำละลายต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ยกเว้น ไก่ชีฟ้าเทศเมีย (2.88 และ 2.99 เปอร์เซ็นต์) และกล้ามเนื้อสะโพกของไก่เบรสมีค่าการสูญเสียน้ำหนักขณะทำละลายต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ยกเว้น ไก่ฟ้าหลวงเพศผู้ (1.80 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) (figure 23 และ 24)

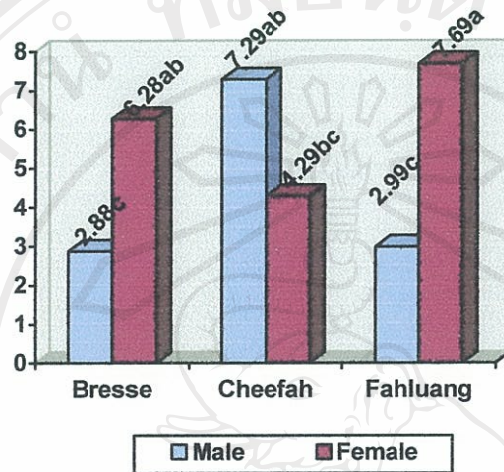

Figure 20 Thawing loss percentage of breast of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

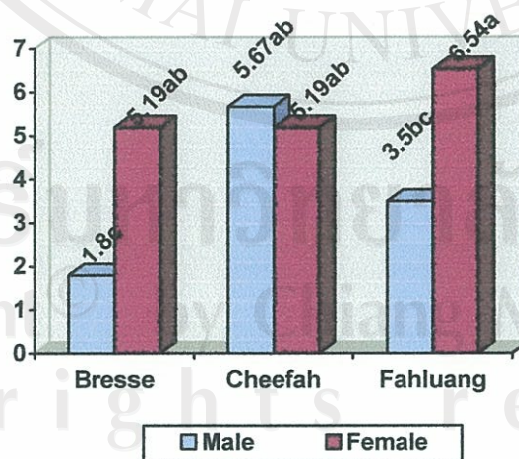

Figure 21 Thawing loss percentage of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

Table 15 Water holding capacity of breast and thigh muscle reserved from Bresse, Cheefah and Fahluang chicken at 16 wks of age.

	Breed				Sex		SEM ^{1/}	P <		
	Muscle	Bresse	Cheefah	Fahluang	Male	Female		Breed	Sex	Inter ^{2/}
Drip loss	Breast	3.44 ^b	6.49 ^a	5.38 ^a	4.76	5.45	0.23	0.01	ns	ns
	Thigh	2.64 ^b	4.68 ^a	5.30 ^a	4.12	4.29	0.21	0.01	ns	ns
Thawing loss	Breast	4.58	5.79	5.34	4.38 ^y	6.09 ^x	0.41	ns	0.05	0.01
	Thigh	3.50 ^k	5.43 ^j	4.80 ^{jk}	3.67 ⁿ	5.50 ^m	0.28	0.05	0.01	0.05
Boiling loss	Breast	19.41	16.10	18.30	18.73	17.14	0.77	ns	ns	ns
	Thigh	25.46 ^a	19.67 ^b	27.88 ^a	23.26	25.42	0.78	0.01	ns	ns
Grilling loss	Breast	20.97 ^a	15.93 ^b	15.93 ^b	19.11 ^m	16.11 ⁿ	0.34	0.01	0.01	ns
	Thigh	26.24 ^a	24.51 ^a	20.65 ^b	23.85	23.75	0.64	0.01	ns	ns
Total loss ^{3/}	Breast	23.99	21.89	23.63	23.12	23.22	0.96	ns	ns	ns
	Thigh	28.95 ^{jk}	25.11 ^k	31.63 ^j	25.91 ^b	30.71 ^a	0.78	0.05	0.01	0.05

^{a,b} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.01) by breed effect.

^{jk} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.05) by breed effect.

^{m,n} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.01) by sex effect.

^{x,y} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.01) by sex effect.

^{1/} = Standard error of mean square

^{2/} = Interaction between breed and sex.

^{3/} = Thawing loss and boiling loss

4.2.5 องค์ประกอบทางเคมีของเนื้อไก่ (chemical composition)

องค์ประกอบทางเคมีของเนื้อไก่ ได้แก่ โปรตีน (protein) ไขมัน (fat) และความชื้น (moisture) ของกล้ามเนื้ออกและสะโพกของไก่ทั้งสามสายพันธุ์ แสดงใน table 16 ซึ่งเมื่อพิจารณาปัจจัยจากสายพันธุ์ พบว่า เนื้ออกของไก่เบรส ไก่ชีฟ้า และไก่ฟ้าหลวงมีเปอร์เซ็นต์โปรตีนไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) ส่วนเนื้อสะโพก พบว่า ไก่เบรสมีเปอร์เซ็นต์โปรตีนต่ำที่สุด (20.87; $P<0.05$) โดยที่ไก่ชีฟ้าและไก่ฟ้าหลวงมีเปอร์เซ็นต์โปรตีนของเนื้อสะโพกไม่แตกต่างกันทางสถิติ (22.15 vs 21.91; $P>0.05$) เปอร์เซ็นต์ไขมัน พบว่า เนื้ออกและสะโพกของไก่เบรสมีค่าสูงกว่าไก่ชีฟ้าและไก่ฟ้าหลวง (1.88 vs 1.35 และ 1.10 เปอร์เซ็นต์, 5.76 vs 4.14 และ 3.95 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P<0.01$) เปอร์เซ็นต์ความชื้น พบว่า เนื้ออกของไก่เบรสและไก่ชีฟ้ามีค่าไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) และมีค่าต่ำกว่าไก่ฟ้าหลวง (72.42 และ 72.69 vs 73.91 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P<0.01$) ส่วนเนื้อสะโพก พบว่า ไก่เบรสมีเปอร์เซ็นต์ความชื้นต่ำที่สุด (71.93 เปอร์เซ็นต์; $P<0.01$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศ พบว่า เปอร์เซ็นต์โปรตีนเนื้ออกของไก่เพศผู้มีค่าสูงกว่าไก่เพศเมีย (22.62 vs 21.16 เปอร์เซ็นต์; $P<0.05$) ส่วนเปอร์เซ็นต์ไขมัน พบว่า เนื้อสะโพกของไก่เพศผู้มีเปอร์เซ็นต์ไขมันต่ำกว่าไก่เพศเมีย (4.23 vs 5.00 เปอร์เซ็นต์; $P<0.05$) เปอร์เซ็นต์ความชื้น พบว่า เนื้อสะโพกของไก่เพศผู้มีเปอร์เซ็นต์ความชื้นสูงกว่าไก่เพศเมีย (74.13 vs 73.19 เปอร์เซ็นต์; $P<0.05$) ทั้งนี้เปอร์เซ็นต์โปรตีนของกล้ามเนื้อสะโพก เปอร์เซ็นต์ไขมันและความชื้นของกล้ามเนื้ออกของไก่เพศผู้ และเพศเมียไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) และปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศไม่มีผลต่อองค์ประกอบทางเคมีของเนื้ออกและสะโพก

4.2.6 ปริมาณคอเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ และค่าการหืน (cholesterol, triglyceride and rancidity values)

ปริมาณคอเลสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ รวมทั้งค่าการหืน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ใช้บอกถึงคุณภาพของไขมันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีความสำคัญต่อสุขภาพของผู้บริโภค ซึ่งค่าการหืนวัดจากค่าของ thiobarbituric acid number (TBA) ในเนื้ออกและสะโพก โดยมีหน่วยเป็นมิลลิกรัมของ malondialdehyde ต่อเนื้อ 1 กรัม (table 16) ผลการทดลอง พบว่า ปัจจัยจากสายพันธุ์ เพศ และปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศ ไม่มีผลต่อปริมาณคอเลสเตอรอลของกล้ามเนื้ออก และเนื้อสะโพก ($P>0.05$) นอกจากนี้ยังพบว่า ไก่เบรสและไก่ชีฟ้ามีปริมาณไตรกลีเซอไรด์ทั้งในกล้ามเนื้ออกและสะโพกไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) แต่มีค่าสูงกว่าเมื่อเทียบกับไก่ฟ้าหลวง (0.89

และ 0.87 vs 0.42 กรัมต่อ 100 กรัม; $P<0.01$, 3.30 และ 3.22 vs 2.47 กรัมต่อ 100 กรัม; $P<0.05$) ส่วนค่าการห็น พบว่า เนื้ออกและเนื้อสะโพก ของไก่เบรสและไก่ชีฟามีค่าการห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) และมีค่าต่ำกว่าเมื่อเทียบกับไก่ฟ้าหลวง (0.26 และ 0.35 vs 0.62 mg. of malondialdehyde/1 g. ของเนื้อ, 0.22 และ 0.26 vs 0.44 mg of malondialdehyde/1 g. ของเนื้อ ตามลำดับ; $P<0.01$)(table 16)

เมื่อพิจารณาปัจจัยจากเพศ พบว่า กล้ามเนื้ออก และเนื้อสะโพกของไก่เพศผู้มึปริมาณของไตรกลีเซอไรด์ต่ำกว่าเพศเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (0.57 vs 0.88 g/100g, 2.48 vs 3.51 g/100g ตามลำดับ; $P<0.01$) ส่วนค่าการห็น พบว่า เนื้อสะโพกของไก่เพศผู้มีค่าการห็นต่ำกว่าไก่เพศเมีย (0.26 vs 0.35 mg of malondialdehyde/1 g. ของเนื้อ; $P<0.01$) ขณะที่ค่าการห็นของกล้ามเนื้ออกไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) ส่วนปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศมีผลต่อปริมาณไตรกลีเซอไรด์ในเนื้ออกและสะโพก และค่า TBA ของเนื้อสะโพก ($P<0.01$) โดยพบว่าไก่เบรสเพศเมียมีปริมาณไตรกลีเซอไรด์ทั้งในกล้ามเนื้ออก และสะโพกสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ (1.48 และ 4.38 g/100g ตามลำดับ; $P<0.01$) ส่วนค่า TBA พบว่าไก่ฟ้าหลวงเพศเมียมีค่าสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ (0.06 mg of malondialdehyde/1 g. ของเนื้อ; $P<0.01$) (figure 24)

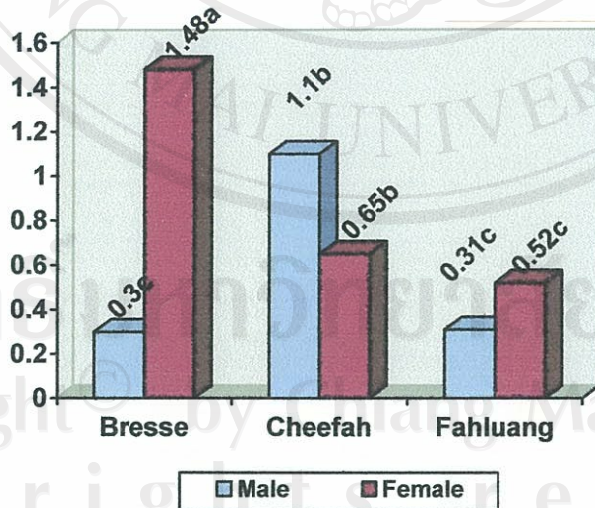

Figure 22 Triglyceride of breast of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P<0.01$)

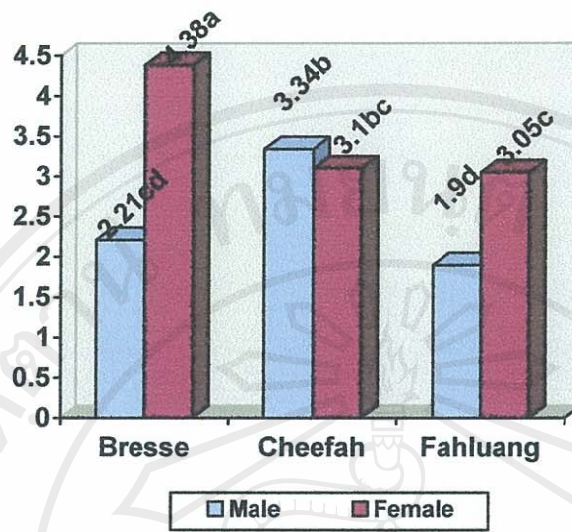

Figure 23 Triglyceride of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

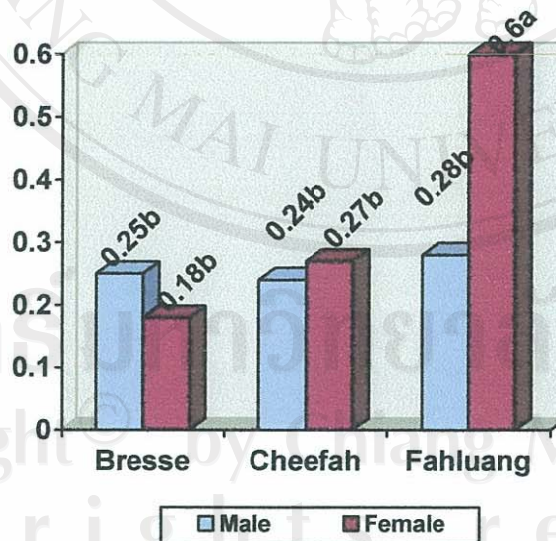

Figure 24 TBA number of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

Table 16 Chemical composition, Cholesterol, Triglyceride and TBA value of breast and thigh muscle from Bresse, Cheefah and Fahluang chicken at 16 wks of age.

Muscle	Breed			Sex		SEM ^{1/}	P <			
	Bresse	Cheefah	Fahluang	Male	Female		Breed	Sex	Inter ^{2/}	
Chemical composition (%)										
Protein	Breast	22.17	21.88	21.62	22.62 ^x	21.16 ^y	ns	0.05	ns	
	Thigh	20.87 ^k	22.15 ^j	21.91 ^j	21.79	21.50	0.21	0.05	ns	ns
Fat	Breast	1.88 ^a	1.35 ^b	1.10 ^b	1.35	1.53	0.08	0.01	ns	ns
	Thigh	5.76 ^a	4.14 ^b	3.95 ^b	4.23 ^y	5.0 ^x	0.18	0.01	0.05	ns
Moisture	Breast	72.42 ^b	72.69 ^b	73.91 ^a	73.16	72.86	0.13	0.01	ns	ns
	Thigh	71.93 ^b	74.22 ^a	74.82 ^a	74.13 ^x	73.19 ^y	0.21	0.01	0.05	ns
Cholesterol, mg/100g										
Breast		30.55	27.90	30.33	28.08	31.10	0.98	ns	ns	ns
	Thigh	57.81	75.45	69.52	73.20	61.98	2.95	ns	ns	ns
Triglyceride, g/100g										
Breast		0.89 ^a	0.87 ^a	0.42 ^b	0.57 ⁿ	0.88 ^m	0.05	0.01	0.01	0.01
	Thigh	3.30 ^j	3.22 ^j	2.47 ^k	2.48 ⁿ	3.51 ^m	0.14	0.05	0.01	0.01
TBA, mg of malondialdehyde / 1 g. ๑๐๖๖๑๐										
Breast		0.26 ^b	0.35 ^b	0.62 ^a	0.45	0.37	0.02	0.01	ns	ns
	Thigh	0.22 ^b	0.26 ^b	0.44 ^a	0.26 ⁿ	0.35 ^m	0.02	0.01	0.01	0.01

^{a,b} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.01) by breed effect.

^{jk} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.05) by breed effect.

^{xy} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.05) by sex effect

^{1/} = Standard error of mean square.

^{2/} = Interaction between breed and sex.

4.2.7 ปริมาณกรดไขมัน (fatty acid profile)

ปริมาณกรดไขมันในกล้ามเนื้อ (table 17) จากผลการวิเคราะห์ประกอบด้วยกรดไขมันอิ่มตัว ได้แก่ myristic acid (C14:0), palmitic acid (C16:0) และ stearic acid (C18:0) และกรดไขมันไม่อิ่มตัว ได้แก่ palmitoleic acid (C16:1), oleic acid (C18:1 n-9), linoleic acid (C18:2 n-6) และ γ -linoleic acid (C18:3 n-6) เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างสายพันธุ์ พบว่า กล้ามเนื้ออกของไก่ฟ้าหลวงมีปริมาณกรดไขมัน C14:0 สูงที่สุด รองลงมาคือไก่ชี่ฟ้าและตามด้วยไก่เบรสตามลำดับ (3.01, 1.82 และ 1.49 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) และปริมาณกรดไขมัน C14:0 ในกล้ามเนื้อสะโพกของไก่ฟ้าหลวงยังมีค่าสูงกว่าไก่ชี่ฟ้า และไก่เบรส อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (1.16 vs 0.74 และ 0.66 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) แต่เมื่อพิจารณาปริมาณกรดไขมัน C16:0 พบว่า กล้ามเนื้ออกของไก่ฟ้าหลวงมีปริมาณกรดไขมัน C16:0 ต่ำกว่าไก่เบรส และไก่ชี่ฟ้า (25.51 vs 28.50 และ 29.00 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) แต่ในส่วนของกล้ามเนื้อสะโพก พบว่า ปริมาณกรดไขมัน C16:0 ของไก่เบรส ไก่ชี่ฟ้า และไก่ฟ้าหลวง ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (25.75, 26.66 และ 26.62 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P > 0.05$) ส่วนปริมาณกรดไขมัน C18:0 ในกล้ามเนื้ออกของไก่ทั้งสามสายพันธุ์ พบว่า ไก่ชี่ฟ้ามีค่าสูงที่สุด รองลงมาคือ ไก่ฟ้าหลวง และตามด้วยไก่เบรส ตามลำดับ (23.33, 20.14 และ 6.38 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) อย่างไรก็ตามปริมาณกรดไขมัน C18:0 ในกล้ามเนื้อสะโพก พบว่า ไก่ชี่ฟ้า และไก่ฟ้าหลวง ไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$) แต่มีค่าสูงกว่าไก่เบรสอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (20.80 และ 20.61 vs 5.46 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$)

ส่วนปริมาณกรดไขมันไม่อิ่มตัว จากผลการทดลอง พบว่า ปริมาณกรดไขมัน C16:1 ทั้งในส่วนกล้ามเนื้ออก และสะโพกของไก่เบรสมีค่าสูงที่สุด รองลงมาคือไก่ชี่ฟ้า และตามด้วยไก่ฟ้าหลวง ตามลำดับ (1.68, 1.10 และ 0.40 เปอร์เซ็นต์ กับ 2.97, 2.40 และ 1.75 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) รวมทั้งปริมาณกรดไขมัน C18:1 ในกล้ามเนื้ออกที่พบว่าไก่เบรสมีค่าสูงกว่าไก่ชี่ฟ้า และไก่ฟ้าหลวง (37.73, 15.84 และ 12.67 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) ส่วนเนื้อสะโพก พบว่า ไก่เบรสมีปริมาณกรดไขมัน C18:1 สูงกว่าไก่ชี่ฟ้า และไก่ฟ้าหลวงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (39.48 vs 18.23 และ 17.16 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) นอกจากนี้ยังพบว่า กล้ามเนื้ออกของไก่เบรส และไก่ชี่ฟ้ามีปริมาณกรดไขมัน C18:2 ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่มีค่า สูงกว่าไก่ฟ้าหลวง (22.53 และ 20.93 vs 15.56 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ) อย่างไรก็ตามปริมาณกรดไขมัน C18:2 ในกล้ามเนื้อสะโพกของไก่ทั้ง 3 สายพันธุ์ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) ส่วนปริมาณกรดไขมัน C18:3 ในกล้ามเนื้ออกของไก่เบรสมีค่าสูงกว่าไก่ชี่ฟ้า และไก่ฟ้าหลวง (1.69 vs 0.51 และ 0.03 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) แต่ในกล้ามเนื้อสะโพก พบว่า ไก่ชี่ฟ้ามีปริมาณกรดไขมัน C18:3 สูงกว่าไก่เบรส และไก่ฟ้าหลวงอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (1.35 vs 0.46 และ 0.11

เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของกรดไขมันไม่อิ่มตัวต่อกรดไขมันอิ่มตัว (fatty acid ratio; FAR) และสัดส่วนของกรดไขมันไม่อิ่มตัวที่มีพันธะคู่หลายตำแหน่ง (polyenoic acid) ต่อกรดไขมันอิ่มตัว (P/S ratio) ทั้งในส่วนกล้ามเนื้ออก และสะโพก พบว่า ไก่เบอร์สมิค่า FAR และ P/S ratio สูงกว่าไก่กลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) ส่วนค่า P/S ratio ที่ทำการปรับอัตราส่วนแล้ว (adjust P/S ratio) พบว่ากล้ามเนื้ออกของไก่เบอร์สมิค่า adjust P/S ratio สูงที่สุด รองลงมาคือไก่ชีฟ้า และไก่ฟ้าหลวง ตามลำดับ (0.81, 0.69 และ 0.55 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) อย่างไรก็ตาม กล้ามเนื้อสะโพกของไก่ทั้งสามสายพันธุ์มีค่า adjust P/S ratio ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$)

เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างเพศของไก่ทั้งสามสายพันธุ์ในปริมาณกรดไขมันอิ่มตัว (table 17) พบว่า ปริมาณกรดไขมัน C16:0 ทั้งในกล้ามเนื้ออก และสะโพก ของไก่เพศเมีย มีค่าสูงกว่าไก่เพศผู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (28.54 vs 26.80 เปอร์เซ็นต์ กับ 27.73 vs 24.96 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) อย่างไรก็ตาม ปริมาณกรดไขมัน C14:0 และ C18:0 ทั้งในส่วนกล้ามเนื้ออก และสะโพกของไก่เพศผู้และเพศเมียทั้งสามสายพันธุ์ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) เช่นเดียวกับกับปริมาณของกรดไขมันไม่อิ่มตัวที่พบว่า ปริมาณกรดไขมัน C16:1, C18:1 และ C18:3 ทั้งในกล้ามเนื้ออก และสะโพก และกรดไขมัน C18:2 ในกล้ามเนื้ออกของไก่เพศผู้และเพศเมียทั้งสามสายพันธุ์ ไม่มีความแตกต่างกัน ($P > 0.05$) ยกเว้นปริมาณกรดไขมัน C18:2 ในกล้ามเนื้อสะโพกที่พบว่า ไก่เพศเมียมีค่าต่ำกว่าไก่เพศผู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (24.85 vs 26.51 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) นอกจากนี้ยังพบว่าค่า FAR และ P/S ratio ในกล้ามเนื้อสะโพกของไก่เพศเมีย มีค่าต่ำกว่าไก่เพศผู้ (1.30 vs 1.43 กับ 0.59 vs 0.67 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) ส่วนค่า FAR และ P/S ratio ในกล้ามเนื้ออก และค่า adjust P/S ratio ทั้งในกล้ามเนื้ออก และสะโพก ระหว่างไก่เพศผู้ และเพศเมียไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) อย่างไรก็ตามจากผลการทดลองพบว่า ปัจจัยร่วมระหว่างปัจจัยจากสายพันธุ์ และเพศ มีผลต่อปริมาณกรดไขมัน C14:0 ในกล้ามเนื้ออก ซึ่งพบว่าไก่ฟ้าหลวงทั้งเพศผู้และเพศเมียมีค่าสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ (3.03 และ 2.99 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) (figure 25) ส่วนกรดไขมัน C16:1 ในกล้ามเนื้ออกพบว่า ไก่เบรสเพศผู้มีค่าสูงที่สุด (2.32 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$) (figure 26) และในกล้ามเนื้อสะโพกซึ่งไก่เบรสเพศผู้มีค่าสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ยกเว้นไก่ชีฟ้าเพศเมีย (3.43 และ 2.92 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) (figure 27) นอกจากนี้ปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศยังมีผลต่อปริมาณกรดไขมัน C18:1 ทั้งในกล้ามเนื้ออกและสะโพก ซึ่งพบว่าไก่เบรสเพศผู้และเพศเมียมีค่าสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ($P < 0.01$) (figure 28 และ 29) แต่ไก่ชีฟ้าเพศเมียมีปริมาณกรดไขมัน C18:2 ในกล้ามเนื้อสะโพกต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ (23.12 เปอร์เซ็นต์; $P < 0.01$)

(figure 30) อย่างไรก็ตามไก่เบรสเพศผู้มีค่า FAR และ P/S ratio ของกล้ามเนื้อสะโพกสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ (2.28 และ 0.84 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ; $P < 0.01$) (figure 31 และ 32)

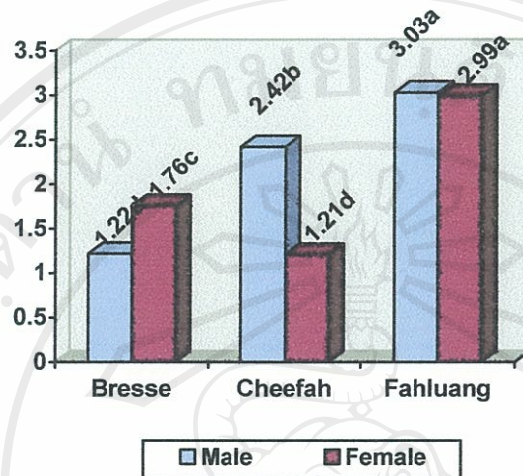

Figure 25 Myristic acid of breast of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

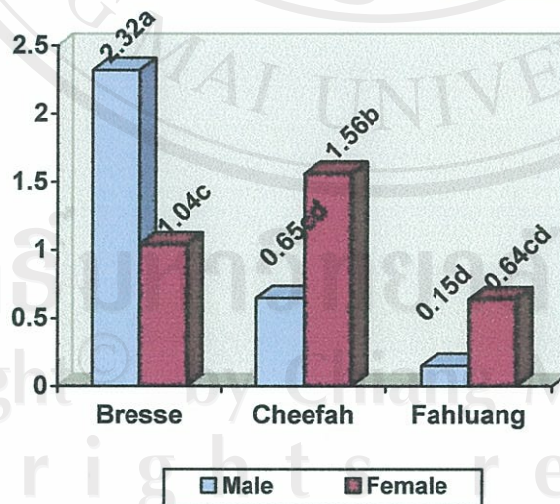

Figure 26 Palmitoleic acid of breast of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

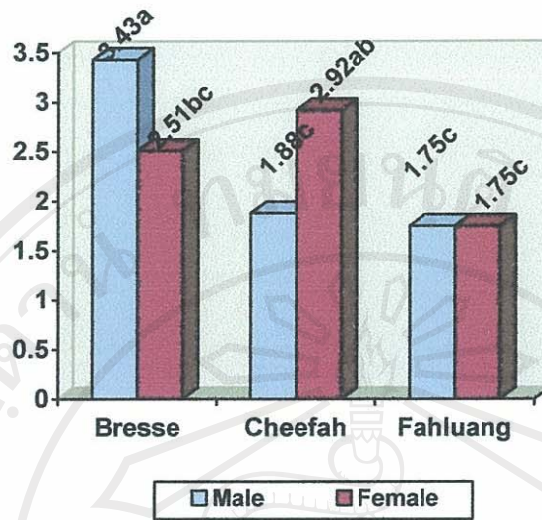

Figure 27 Palmitoleic acid of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

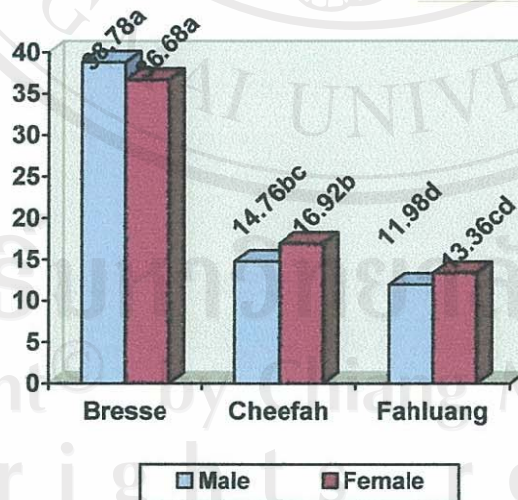

Figure 28 Oleic acid of breast of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

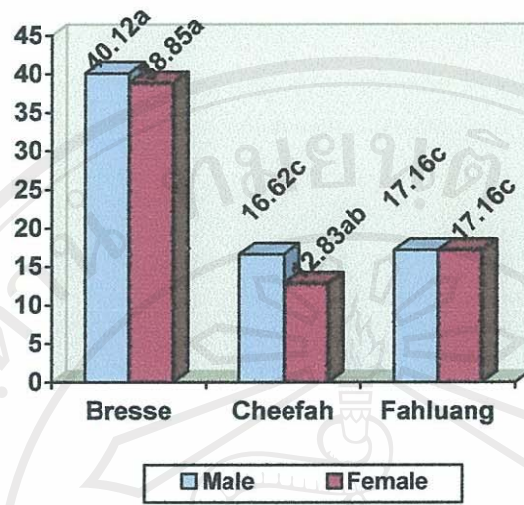

Figure 29 Oleic acid of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

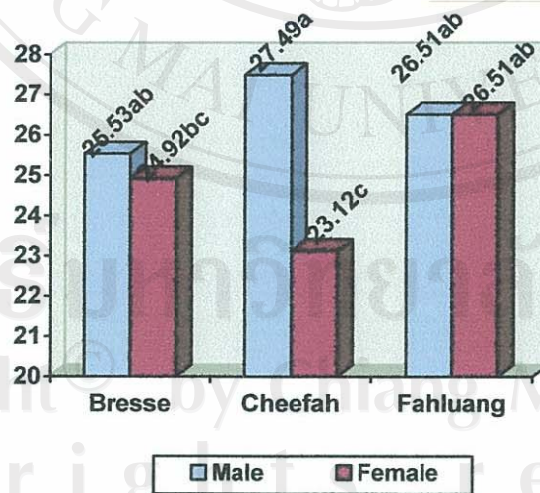

Figure 30 Linoleic acid of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

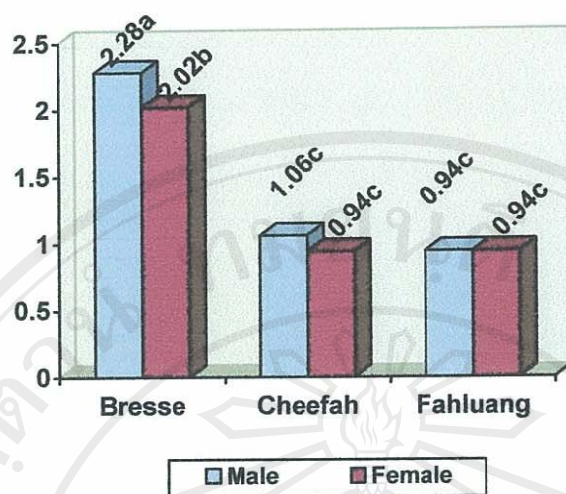

Figure 31 FAR of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

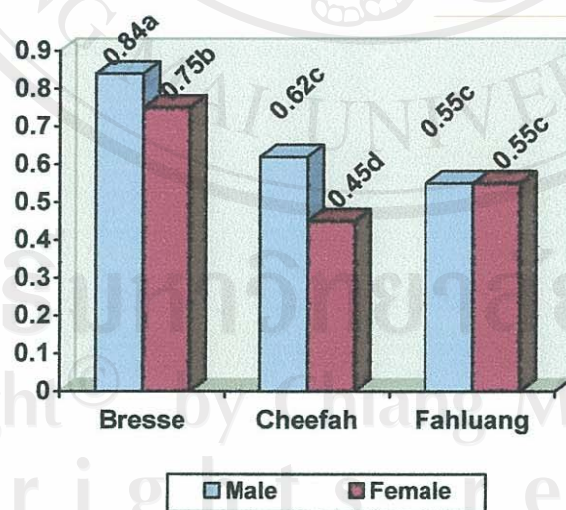

Figure 32 P/S of thigh of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken in different sex ($P < 0.01$)

Table 17 Free fatty acid profile of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken at 16 wks of age.

Item	Muscle	Breed			Sex		P <			
		Bre ^{1/}	Che ^{1/}	Fah ^{1/}	Male	Female	SEM ^{2/}	Breed	Sex	Inter ^{3/}
Fatty acid, w/w %										
Saturated fatty acids										
C14:0	Breast	1.49 ^c	1.82 ^b	3.01 ^a	2.22	1.99	0.06	0.01	ns	0.01
	Thigh	0.66 ^b	0.74 ^b	1.16 ^a	0.86	0.84	0.03	0.01	ns	ns
C16:0	Breast	28.50 ^a	29.0 ^a	25.51 ^b	26.80 ^y	28.54 ^x	0.38	0.01	0.05	ns
	Thigh	25.75	26.66	26.62	24.96 ^z	27.73 ^x	0.57	ns	0.05	ns
C18:0	Breast	6.38 ^c	23.33 ^a	20.14 ^b	17.28	15.95	0.48	0.01	ns	ns
	Thigh	5.46 ^b	20.80 ^a	20.61 ^a	15.83	15.42	0.53	0.01	ns	ns
Unsaturated fatty acids										
C16:1	Breast	1.68 ^a	1.10 ^b	0.40 ^c	1.04	1.08	0.09	0.01	ns	0.01
	Thigh	2.97 ^a	2.40 ^b	1.75 ^c	2.35	2.40	0.11	0.01	ns	0.01
C18:1	Breast	37.73 ^a	15.84 ^b	12.67 ^c	21.84	22.32	0.33	0.01	ns	0.05
	Thigh	39.48 ^a	18.23 ^b	17.16 ^b	24.64	25.28	0.31	0.01	ns	0.05
C18:2	Breast	22.53 ^a	20.93 ^a	15.56 ^b	20.38	18.96	0.52	0.01	ns	ns
	Thigh	25.22	25.31	26.51 ^m	26.51 ^m	24.85 ⁿ	0.29	ns	0.01	0.01
C18:3	Breast	1.69 ^a	0.51 ^b	0.03 ^b	0.53	0.96	0.16	0.01	ns	ns
	Thigh	0.46 ^b	1.35 ^a	0.11 ^b	0.56	0.72	0.13	0.01	ns	ns
Technological properties										
FAR ^{4/}	Breast	1.76 ^a	0.71 ^b	0.60 ^c	1.04	1.01	0.02	0.01	ns	ns
	Thigh	2.15 ^a	1.0 ^b	0.94 ^b	1.43 ^m	1.30 ⁿ	0.02	0.01	0.01	0.05
P/S ratio ^{5/}	Breast	0.62 ^a	0.39 ^b	0.33 ^b	0.46	0.43	0.01	0.01	ns	ns
	Thigh	0.80 ^a	0.54 ^b	0.55 ^b	0.67 ^m	0.59 ⁿ	0.01	0.01	0.01	0.05
Adjust P/S ratio ^{6/}	Breast	0.81 ^a	0.69 ^b	0.55 ^c	0.72	0.66	0.02	0.01	ns	ns
	Thigh	0.98	1.30	0.97	1.26	0.91	0.12	ns	ns	ns

^{ab} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.01) by breed effect.

^{xy} = Means within the same row with different superscripts differ significantly (P<0.01) by sex effect.

^{1/} = Bre = Bresse, Che = Cheefah, Fah = Fahluang chicken.

^{2/} = Standard error of mean square.

^{3/} = Interaction between breed and sex.

^{4/} = Ratio of unsaturated to saturated fatty acids.

^{5/} = Ratio of Polyenic acid to saturated acids.

^{6/} = Ratio of calculate/without considering stearic.

4.2.7 ค่าแรงตัดผ่านเนื้อ (shear force value)

ค่าแรงตัดผ่านของเนื้อเป็นค่าที่ใช้บ่งบอกความเหนียว หรือความนุ่มของเนื้อได้โดยตรง หากเนื้อมีความแข็งแรงตัดผ่านสูงแสดงว่าเนื้อมีความเหนียวมากกว่าเนื้อที่มีความแข็งแรงตัดผ่านน้อย การวัดค่าแรงตัดผ่านประกอบด้วย ค่าแรงตัดผ่านสูงสุด (N) (table 18) เมื่อพิจารณาปัจจัยจากสายพันธุ์ พบว่า เนื้อสะโพกของไก่เบรสและไก่รีฟามีค่าแรงตัดผ่านเนื้อไม่แตกต่างกัน ($P>0.05$) และมีค่าสูงกว่าเมื่อเทียบกับไก่พันธุ์ฟ้าหลวง (22.83 และ 20.64 vs 16.93 N ตามลำดับ; $P<0.01$) ส่วนปัจจัยจากสายพันธุ์ เพศ และปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศไม่มีผลต่อค่าแรงตัดผ่านของกล้ามเนื้ออก ($P>0.05$)

4.2.8 การประเมินด้านการตรวจชิม (sensory evaluation)

การประเมินด้านการตรวจชิมประกอบด้วย ความนุ่ม (tenderness) ความชุ่มฉ่ำ (juiciness) รสชาติ (flavor) และความพอใจโดยรวม (acceptability) (table 18) โดยการให้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 9 ซึ่งหมายถึง พอใจน้อยที่สุดไปจนถึงพอใจมากที่สุด ผลการทดลองพบว่า ปัจจัยจากสายพันธุ์ ปัจจัยจากเพศ และปัจจัยร่วมระหว่างสายพันธุ์และเพศไม่มีผลต่อการประเมินด้านการตรวจชิม ($P>0.05$)

Table 18 Shear force value and sensory evaluation of Bresse, Cheefah and Fahluang chicken at 16 wks of age.

Item	Muscle	Breed			Sex			P <		
		Br ^{1/}	Che ^{1/}	Fah ^{1/}	Male	Female	SEM ^{2/}		Breed	Sex
Shear force value, N	Breast	22.42	22.27	17.81	18.96	23.14	0.86	ns	ns	ns
	Thigh	22.83 ^a	20.64 ^a	16.93 ^b	19.60	21.44	0.63	0.01	ns	ns
Sensory evaluation										
Tenderness	Breast	5.94	6.21	6.58	6.54	5.79	0.13	ns	ns	ns
	Thigh	5.60	6.21	6.38	5.77	6.13	0.11	ns	ns	ns
Juiciness	Breast	5.88	5.17	6.25	5.73	5.85	0.15	ns	ns	ns
	Thigh	6.06	5.79	6.92	6.33	6.08	0.12	ns	ns	ns
Flavor	Breast	6.42	6.22	6.17	6.24	6.38	0.06	ns	ns	ns
	Thigh	6.69	7.0	7.04	6.94	6.77	0.11	ns	ns	ns
Acceptability	Breast	5.92	5.96	6.13	5.96	6.00	0.08	ns	ns	ns
	Thigh	6.60	6.79	7.00	6.98	6.52	0.08	ns	ns	ns

^{a,b} = Means within the same row with different superscripts differ significantly ($P < 0.01$) by breed effect.

^{1/} = Bre = Bresse, Che = Cheefah, Fah = Fahluang chicken.

^{2/} = Standard error of mean square.

^{3/} = Interaction between breed and sex.